د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ۱۵ پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسئول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵[illegible]

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت داساسی قانون د توشیح او اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی دکابل په ښار کی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه خلویښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ .

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین ، دملی روغی جوړی دبوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ۸ر۳ر۱۳٦۹

داساسي قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کې

داساسي قانون دیوسلو نهه څلویښتمې مادې د دویمې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعدیلات چې د پارلمان سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتې په اوومه او اتمه نیټه دلویې جرګې د تصویب له تاریخ څخه نافذ دي د افغانستان دخلکو دتاریخي ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامین اودملي روغې جوړې دکلالرې دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغۍ او د افغانستان دترقي په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان
شماره (٤٦٤)
مورخ ۸ر۳ر ۱۳٦۹
درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانها، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړى فصل
دسیاسي نظام اساسونه
دويم فصل
دټولنيز ـ اقتصادي نظام
اساسونه
دريم فصل
داتباعو تابعيت ، اساسي
حقوق ، آزادي اومکلفيتونه
څلورم فصل
لويه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئيس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزيرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
يوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سياست
ديارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سياسى
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعى ـ اقتصادى
فصل‌سوم ، تابعيت، حقوق
آزاديها و مكلفيتهاى اساسى
اتباع .
فصل چارم لويه جرگه
فصل پنجم رئيس جمهور
فصل ششم شوراى ملى
فصل هفتم شوراى وزيران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالى
فصل دهم شوراى قا نون
اساسى
فصل يازدهم اداره
فصل دوازد هم سياست
خارجى
فصل سيزدهم :
احكام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی‌تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی‌حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌ورو خلکو له اتلوالــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا ـ
کونو پر ملاتړ متکی د ملـی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو
تاریخی بدلونونو په پام کـی
نیولو سره چی زمونږ پـــه
هیواد او معاصره نړی کـی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پـــه
پیروی ، د هیواددتاریـــخ‌او
فرهنگ پربنا د افغـــانـــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر رما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـی
سیاسی ووطن دو ســـــت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کـــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا ـ
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی خبرونه

ـ دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
ـ سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
ـ د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
ـ دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،وادی اودخلکو
د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.
ـ په بین‌المللی ډګر کی‌د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
ـ دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت
او د هغه دنه پو خی‌کیدو
دپاره د غوره شرایطودرامنځته
کیدو په منظور .
مونږ‌دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جر ګی‌له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه شلو یښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

ـ حفظ استقلال، دفاع از
تما میت ار ضی و تحکیم
حا کمیت ملی.
ـ دستیا بی به صلح‌سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
ـ تامین عدالت‌ودمو کراسی
ـ اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح
زندگی مردم .
ـ افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
ـ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .
ما نما ینده گا ن مردم
افغا نستا ن در لو یه جر گه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب
لو یه جر گه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را کـه دارای
سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

وثیقی په توگه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده :

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو بـا ندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حا کمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دیـن داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو منـدرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیتریـن وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادۀ او ل:

جمهور ی افغا نستا ن‌دولت مستقل ، واحد ، غیر قابـل تجزیه واسلامی بوده ، بـر تما م قلمرو خود دا را ی حا- کمیت می با شد .

حا کمیت ملی در جمهوری افغا نستان به‌مردم تعلـق دا رد .

مردم حاکمیت ملی راتو - سط لو یه جر گه و شو را ی ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهو ری ا فغا نستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای‌مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغا نستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمـی شود و تاسیس پایگاه های نظا می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړ یږی، له قانونی مجوز پرته نړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستان په جمهوریت کی د ټولنیزو سازمانونو جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملی ژبو له جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهوریت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغون متن باندی دراختونکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری او زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت دولتی بیرغ دری رنگه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌بنکته ته‌په افقی توگه په برابره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخونو دپورتنی برخی په ربع کی د

عضویت حزب سیاسی را داشته باشند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل سازمانهای اجتماعی در جمهوری افغانستان طبق قانون مجاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشان دولتی جمهوری افغانستان دارای تصویر آفتاب در حال طلوع، محراب ومنبر در متن سبز محاط با خوشه گندم و غیته دارای سه رنگ سیاه، سرخ و سبز می باشد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهوری افغانستان دارای‌سه رنگ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګي څواته ، دافغانستان
دجمهوريت دولتي نښان ته
ځاى ورکړ شوى دى.
دبيرغ اوږدوالي د هغه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دى.

يوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
پايتخت دکابل ښار دى.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دويم فصل

دټولنيز ،اقتصادي
نظام‌اساسونه

ديارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوريت
کثيرالمليت هيواد دى.
دولت دسياسي، اقتصادي،
ټولنيزي او فرهنګي برابري
اوله ټولنيز ، اقتصادي او
فرهنګي پلوه د وروسته
پاتو سيمو د ګړندى ودى او
پرمختګ د تأمين په
منظور د هيواد د ټولو
مليتونو ، قومونو او قبايلو
ترمينځ د تفاهم ، دوستي او
همکارى د هر اړخيزى ودى
سياست تعقيبوى.
دو لت په تدريج سره د
ملي ځانګړتياوو پربنسټ د

روى بيرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بيرق نسبت به عرض
آن دو چند ميبا شد .

ماده يازد هم :

پايتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

اين ماده لغو گرديد .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سيزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثير المليت است .
دولت سياست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستی و
همکاری همه مليتها، اقوام و
قبايل کشور رابه منظور
تأمين برا بری سيا سی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سريعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگی تعقيب
می‌کند .
دولت زمينه ايجاد واحد
های اداری رابر مبنای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولـــت د خـلـکـــــو د فرهنگ ، ژبـی او ادبیاتـــو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولـو ملیتـونـــو قومـونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبـی ، ادبیاتــــو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساســی رکن جوړوی.

دولت دمـــور او مـــاشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونـــه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولــت ځوان نسل تـــه دایمی پاملرنــه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنـــی د تامیـن لازم شرایـط بـرابـروی او د نویو ځوانانو او ځـوانانـــو د استعداد دودی په لاره کـــی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشـــد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کردهمیراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستـــان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامیـــن صحت طفل وما در و تربیـــه اطفال تدابیر لازم اتخاذ مـــی نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جـــوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حـــت پرورش معنوی و جسمـــی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختمانی راتوسعه داده، در امر ساختمان منازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل ساختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت سازمانهای سیاسی و اجتماعی وجود دارد.

ملکیت از تعرض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قانونی حمایت می کند.

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابـع، ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، درادیـــو۔ تلویزیون تاسیسا ت ، مخا۔ براتی تاسیسا ت ، ستربندونه **او موا صلاتی** کر ښی‌دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څړ ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړید ل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــر زمینی ، جنګلـــها چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخا۔ برا تی بند ها ی بز ر گ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بـــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترا۔ نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت نما یند ه گی با نکها و مو سسا ت بیمه خا رجـی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په‌کار کی مرسته کوی اوپه هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارت‌د سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره‌متممی مرستی‌کوی‌اودکرنی‌اومیکانیزه مختلطو او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست‌و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو شس محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

ماده بیست‌و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څرڅايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مال دارې دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرولو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانګې اچونې مصوونيت تضمينوي ، د صنايعو سوداګرې، ودانۍ، ترانسپورت، کرنې او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي .

دولت د خصوصي متشبثانو سره ګټور او هر اړخيز اړيکي پراخوي او د بهرنۍ پانګې سره په سيالۍ کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي اود مالي ، کريدتي، ګمرکي‌او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور ګټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفاده از چرا گاه ها را طبق قانون تضمين نموده جهت ايجاد شرايط مساعد براى رشد مالدارى ، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادى‌اجتماعى ومعيشتى آنها مساعدت مى كند.

ماده بيستو پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذارى خصوصى را به منظور انكشاف اقتصاد ملى تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملى رادر انكشاف صنايع‌تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه هاى خدمات طبق قانون‌تشويق وحمايه مى كند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصى توسعه داده و از سكتور خصوصى در مقابل رقابت باسرمايه خارجى حمايه مى كند و حين تنظيم سياست مالى، كريدتى ، گمركى و قيم منافع سكتور خصوصى راطبق قانون درنظر ميگيرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطي مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج راباکشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل، شغل ، نسب، دارایی، موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبیعي حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه گټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلري .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دګمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مگر دقـانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خــلاف منافع جمهوری افغا نستـــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی‌په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کری یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه له ځانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخــه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه مطابق به احکام قا نـــو ن و متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرګندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کی‌د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لري. له دغه حق څخه داستفادې شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږي.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادۍ حق لري.

اتباع کولای شي چې له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهي او لیکلي توګه دقانون سره سمه استفاده وکړي.

له خپریدو څخه مخکې د مطبوعاتو سانسور جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لري.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادي او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنې حق لري.

دولتي ارګانونه، ټولنیز سازمانونه اوچارو مسوولین موظف دي چې شکایتونه، غوښتنې او انتقادونه په هغه موده کې چې قانون ټاکلې

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکر و بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد.

ماده پنجا هم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات، پیشنهادات وانتقادات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ده وخیری او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالــت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

خلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یـن حق مساعــد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبــاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی وسایر حالاتی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تهاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو ځرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور یت اتباع په وړیا تو ګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا د ی لهمنځه وړلو، د متوازنی ښوونی ا و روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړ نیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشنهاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش بهلسان ماد ر ی ، تا مین تعلیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لهخوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو لـه لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلو- لین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی او وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکونت واقامت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکونت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه ګڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد څخه دفاع ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټو پرخلاف اودنوررواتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفاده وکړی .

خلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشورو اګانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جر ګه کی د هغو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان صدر اعظم واعضای شورای وزیران ،

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ـ لوی خارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا-یات،

۸ـ از هر ولایت بتعداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کيلانو په شمير ، د خلکو په انتخاب د عمو مي، برابرى، آزا د ى ، سرى او مستقيمى رايي اخيستنى له لارى .

۹ ــ دسياسى ، علمــــى ، فرهنگى ،ټولنيزو او روحانى شخصيتو نو له جملى څخــه حداکثر پنځوس تنه چــــى د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کيږى .

اووه شپيتمه ماده :

لويه جرگه دغه واکونــــه لرى :

۱ــ د اساسى قانون تصويب او تعديل .

۲ــ دجمهور رئيس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړى او متارکى لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کى د تصميم نيــو ل چى د هيواد په بر خليـــــک پورى اړه لرى .

اته شپيتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چى په دغــــه اساسى قانــون کـــى بل ډول اټکـــل شوى وى ، لويه جرگه د جمهور رئيس په واسطه رابلل کيږى، پرانيستل

به انتخاب مردم ، از طريق را يگيرى عمومى ، مساوى، آزاد، سرى ومستقيم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصيت هاى سيا سى علمى فر هنگى ،اجتما عــــى ورو حانى که تو سط رئيس جمهور تعيين ميشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لويه جر که داراى صلاحيت هاى ذيل ميباشد :

۱ــ تصويب وتعديل قانون اساسى ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفاى رئيس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصميم در مورد مهمترين مسا يليکه به سرــ نوشت کشور ار تباط مى گيرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثناى حالا تيکه درين قانون اساسى طور ديگـــــر پيشبينى شده باشد لويــه جرگه توسط رئيسس جمهــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت سره اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله او همسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی او له مدنی او سیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خوردار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی.

څلور اویایمه ماده:

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی:

((د لوی خدای په نامه لوړه کوم چی د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو حمایت، د اساسی قانون رعایت او د هغه د تطبیق څارنه او د افغانستان د خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی د ټولنیز عدالت، د خلکو د نیکمرغی، د سولی د ټینګښت او د هیواد د پرمختګ د تامین په خاطر په کار واچوم)).

پنځه اویایمه ماده:

جمهور رئیس د دغه اساسی قانون پر نورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری:

۱ـ د وسله وال پوځ لوړ قیادت.

۲ـ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح،

۳ـ د حکومت د

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند.

مادهٔ هفتاد و چهارم:

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد:

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم. حقوق و آزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم و تمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی، سعادت مردم، تحکیم صلح و ترقی کشور به کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم:

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، دارای صلاحیت های آتی میباشد:

۱ـ قیادت اعلای قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی.

۳ـ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره د هر شي ... تصمیم
ټاکل .

٤ـ دولسي جرگې ...
دباور د رایي له لاسته راوړلو
وروسته د صدراعظم ، د صدر
اعظم د مرستیالانو او وزیرانو
تقرر منظوري او د هغوی
دا استعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کی
دوزیرانو د شورا د غونډو
تدویر او مشري .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاك
منظـــوري او د قانون
سره سم دقاضیانو، د لوړ رتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیع او تقاعد منظوري .

٧ـ د سیاسي ، ټولنیزو او
اقتصادي سترو مسألو په باب
د عمومي نظر غوښتني یا عامه
رایي ته د مراجعي (ریفراندم)
په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بښنیل او
کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او
بین المللی سازمانونو کی
دافغانستان جمهوریت دد
یپلوماتیکو نماینده گیو د
رئیسانو ټاکل .

راجع به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم،
**معاونان صدر اعظم و وزراء
بعد از کسب رای
اعتماد از جانب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،**

٥ـتدویر وریاست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاك قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

**٧ـاتخاذ تصمیم در مورد
تدویر نظر خواهی عمومی
یامراجعه به آرای عامه
(ریفراندم) راجع بهمسایل
عمده سیاسی ،اجتماعی
واقتصادی**

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

**٩ـتعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیك جمهوری
افغانستان در کشورهای
دیگر وسازمانهای بین المللی.**

رسمی جریده

۱۰ـ دافغانستان په‌جمهو ریت کی د نورو هیوادونـــو ددیپلو ماتیکو نما ینده گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانـو ن سره‌سم‌د پیسو دخپرولو اجازه اوپولـی ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره ســـم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره ســـم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ـ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـد هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانو ن‌دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست‌د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســـم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده‌گیهای‌دیپلو- ماتیك کشور های د یـــگـر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ـاعلام حالت اضطرار، سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت‌وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ـ اعطای‌نشانها ،مدالها **والقاب افتخاری طبق قا نون**

۱٦ـمنظوری سرود ملـی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت **آنها با قا نون‌اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،**

۱۸ـایجاد دستگـاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویا استعفا له حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ــ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ــ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ــاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ــاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - پاتې دريمه برخه‌دملي فرهنگي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له‌جملې څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئيس له خوا‌تـــا کل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساســـي قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسيره** دغه واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنينـــي فرمانونو تصويب، تعديل‌اولغوه **کول** او جمهور رئيس ته يې دتوشيح په غر ض وړانـــدې **کول** .

۲ - دقوانينو تفسير .

۳- ددوه اړخيزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصويب اود بين‌المللي تړو **نونو سره** ديوځاى‌کيدو او **ورڅخه** دوتلو تصويب ،

٤- داقتصادي ـټولنيـزي پرمختيا دپلا نونو تصويب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائيد .

۳- يك ثلث با قيمانده از جمله شخصيت هاى ملي،فر-هنگي ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،براى مدت چهار سال ،به تعيين‌رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضاى شوراى ملى مطابق قانون تنظيم مى گردد.

ماده هشتاد و يكم :

شوراى ملى، علاوه برسايـر **صلا حيتها ى مندر ج ا يـــن قانون اسا سى ، داراى صلا حيتهاى ذيل ميبا شد :**

۱ - تصو يب ، تعد يل و لغو قوانين و فرا مين تقنينى واتقديم آنها به‌رئيس جمهور **جهت تو شيح .**

۲ - تفسير قوانين .

۳- تصويب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصويب الحاق به معا هدات بين‌المللى وانفصال از آنها ،

٤ - تصو يب پلان هــاى انكشاف اقتصا دى ـاجتماعى **وتا ئيد گزارش حكو مت د ر** مورد اجراى آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ ددولتي بودجې تصويب اودهغې داجرا په باب دراپور څيړنه .

٦ـ داداري واحدونو جوړول او تعديل يې .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئيس د وزيرندني او غوښتنې له مخې د جمهور رئيس د مرستيالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول.

٩ـ دو لت ته د پــــــور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملــــي اقتصاد کې داساسي ا هميت لرونکي امتياز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کو ل ،

١١ـ له نورو دولتونو او بين ا لمللي ساز مانونو سره داړيکو دټينګولو تائيد .

١٢ ـ داستجوا ب په غوښته کې د حکو مت په واك کې د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړيو دځواب اوريدل .

٥ ـ تصو يب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

٧ـ تاسیس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

١٠ ـ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

١١ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

١٢ـ استماع جواب صد ـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

دوه اتیایمه ماده :

ولسي جرگه دغه اختصاصي واکونه لري :

۱ــ دوزیرانو شورا او یا د هغې یوه غړی ته دباوردرایي دورکړې او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ــ دولسي جرګې او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کې داقتصادي ــ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتي بودجې دطرحې په‌باب دوروستې پریکړې کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کې د خپلــو غــړ یو له مینځــه د و ثیقو د څیــړ لـــو د پــاره یـــو کمیسیون انتخابوی . د غــه کمیسیون مربو ط مجلس تــه‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسي جرګه دخپلو غړیو له جملې‌څخه دټولې تقنینیه دورې دپاره په لومړنی اجلاس کــې درئیس ، ددوومرستیالانــو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صــلا حیت های اختصاصی ذیــل میبا شد :

۱ــاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ــ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشــــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظــر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملــــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیــــب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوګلونو دپاره درئیس‌اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداري هیئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لري . درئیسانو په غیاب کې یوتن مرستیال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتیایمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په‌کال کې دوه ځله د سنبلې دمیاشتې په لومړۍ اووه‌ نۍ او دحوت دمیاشتې په لومړۍ اووه نۍ کې جوړیږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري میاشتې ده.

که چیری دملي شورا په اجلاس کې کلنی بودجه اویا پرمختیایي پلان مطرح وی د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شي .

که چیری بودجه د مالي کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شي، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال‌انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی‌قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب‌تروخته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانګړی یا ګډه توګه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخواکیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرګی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریـت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو **جلا او ګډی غونـــډی** علنـی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس **په واك کی** ددننه مسالـــو دلومړنی څیړنی او څمتوکولو **په مقصد** دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د څیړنـــی او پلټنـــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنـی می باشد مگر اینکه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.

جریان مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی رااز بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های موقتـی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیش توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرګه

يونوی يمه ماده :

دولسی جرگی غړی حــق لری چی د استیضــاح پــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غــړی تــر استیضاح لانــدی ونیسی . د استیضاح ځــواب په لیکلــی یا شفاهی توګه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــــه چیـــر ی حکــو مــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی يمه ماده :

دوزیرانو د شورا غــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کــــی برخه وا خلی .

دری نوی يمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو يكم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه‌ء میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجــا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیــــو ن های دا یمی آنها شر کــــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مــی باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانوند وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤- د وزیرانو شورا .
٥- ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضــــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـــی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکو نو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یــو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـــت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شــــوی وی، د جمهــــــور رئیسس لـــــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گــــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤- شورای و زیرا ن .
٥ - ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موا- فقه قبلی حکو مت در زمینـــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا- میم یك مجلس در مورد صلا- حیتهای‌مندرج مادهٔ‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

شورا ددواړو مجلسونو په گډه غونډه کې څیړل کیږي او د هغې په باب تصمیم دگډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږي .

شپږ نوي یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترځ کې د دلایلو په څرگندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانگړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ گڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوي یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترك مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترك اتخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتیکه رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودوهفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چی دو لسی جرګی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرګی یا ملی شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی جرګی یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو په موده کی کیږی .

نوی ولسی جرګه یاملی شورا له نویو انتخا باتو وروسته تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګه یاملی شورا د جمهور رئیس د واك ددوری د وروستیو شپږو میاشتو په موده کی ړنګیدونکی نه ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسی جرگه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیس شورای قا نو ن اسا سی ، انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی جد ید الی یک سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش ماه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت‌ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غـــو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالا ن.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاســـت تګ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـــه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لـه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تګلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوا- نین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکو- مت) عا لیترین ارگان اجرا- ئیوی جمهوری افغا نستـا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کـب است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خـــط مشی سیاست‌داخلی وخارجی ترکیب حکو مت راجهت‌اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه‌ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیســـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگي او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا کو لو تا مين، د اقتصاد دي او ټو لنيزي پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په **مقصد** دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قا نو ن سره سم دبهر نيو ا ړ يکو لارښوو نه ، دنوړو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حما يت‌تمام اشكال ملكيت قانو نى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره
ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول اؤ
دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵_ دجمهور رئیس په تائید
دوزیرانو په شورا پوری‌دتړلیو
ادارو اوارګانونو جوړول .

۶_ دقانون سره‌سم دواك په
حـدودو کی د مقرری اواسا_
سنامی تصو یبول ،

۷_ جمهور رئیس‌ته دمقررو
اساسنامو اودوزیرا نو شورا
دمصوبو وړاندی کول .

۸_ د قانون سره سم‌دنورو
واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا
دولسی جرګی د ړنګیـدو پـه
وخت کی د وزیرانو شورا د
عاجلی اړتیا په صورت کـــی
کولای شی چی په بودجی او
مالی چارو پوری له مربوطـــو
مسالو پرته د ملی شورا په
واك کی د شاملو مسئلـو په
باب تقنینی فرمانونه و ضـع
کړی ، تقنینی فـرمانونـــه د
جمهـور رئیس لـه توشیـح
وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی
فرمانونه چی داساسی قا نون

**موا فقتنا مه ها با دول د یگر
ومو سسا ت بین ا لمللـــــی
طبق قا نو ن .**

**۵ _ ایجاد ادارات وار گا
نهای وابسته به شورای وز_**
یران به تأیید رئیس جمهور.

**۶ _ تصو یب مقرره‌واسا
سنامه در حدود صلا حیـــت
طبق قا نو ن .**

۷_ارائه مقرره‌ها،اساسنامه
ها ومصوبات شورای وزیرا ن
به رئیس جمهور .

۸_ اعمال سایر صلا حیتها
طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام‌تعطیل شورای‌ملی
ویا انحلال ولسی‌جر گه‌شورای
وزیران در صورت ضرور ت
عاجل میتواند در موردمسایل
شامل صلاحیت شورای ملی
به استثنای مسایل مربو ط
بودجه وامور مالی، فرامیـن
تقنینی وضع نماید .

فـرا میـن تقنینـــــــــی
بعـد از تو شیـح ر ئیـس
جمهور نافذ شمرده می‌شود.
شورای وزیران فرامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملــی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کــه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملــی شورا د تصمیم له نیتی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویــــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دوری پای تـــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در او لین اجلاســـ شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسي جرگي يا ملـي شورا ړنگيدل ،

په دغوټولو حالا تو کــي هغه حکومت چې ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړيدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملی څخه ديوه تن تـر سر پرستی لاندې چې دجمهور رئيس لەخوا تو ظيفيری، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ، ترکيب او دفعاليت څرنگوالی دقانون پەواسطه تنظيميږی .

اتم فصل

قضأ

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت يو خپلواك ركن دی .

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوريت کی يوازی دمحکمی له خوا دقانون سرەسم کيږی.
قضائيه قوەله ستری محکمی او نورو هغو محکمو څخه چې دقانون له مخی جوړيږی، مرکبه ده .

يو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه دا ترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه يا شورای ملی .

در تمام اين حا لا ت حکـو ـ متی که منحل گرديده ، الـی تشکيل حکو مت جديد تحت سر پر ستی يکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئيس جمهور تو ظيف ميگردد ، به وظيفه خود دوام ميدهد .

ماده يك صدو ششم :

تشکيل، ترکيب و طـــرز فعاليت‌شورای وزيرا ن تو سط قانون تنظيم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائيه) يـــك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت ميگيرد.
قوه قضائيه مرکب است‌از ستره محکمه و محا کــم ديگری که طبق قانون تشکيل ميگردند .

ماده يك صدو نهم:

ستره محکمه بحيث عــا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قضایی ارگـــان په توگـه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانــــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـری محکمی مرستیالان او غـړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـی خپلواکی او یوازی د قــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قا ـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـق احکام قا نون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یک صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یک صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مــی گیرد .

ماده یک صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

رسمی جریده

په وخت کی د افغـانستان د
جمهوریت اساسی قـانون او
قوانین تطبیقوی .

په هغو حـالاتو کی چـی
قانون صراحت ونه لری محکمه
قضیی د اسلام دشریعـت د
حکمونو له مخی په داسی توگه
حل او فصل کوی چی عدالت
په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
په محکمو کی محاکمه په علنی
توگه کیږی. هغه حالات چـی
پرقضیو باندی په سری غونډو
کی غور کیږی د قانون پـه
واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابـلاغ پـه
ټولو حالاتوکی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور
او حل او فصل په پښتو ا و
دری ژبواویادسیمی د اوسیدو
نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په
هغه ژبه باندی چی محاکمـه
پری کیږی ونه پوهیـږی ،
د ترجمان په مرسته د قضیی د
موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا-
نین جمهوری افغا نستان را
تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت
نداشته با شد ، محکمه قضایا
را طبق احـکام شر یـعـت
اسلام به نحوی حل و فصـل
مینما ید که عدالت را بـــه
بهترین وجه ممکن تامیـــن
نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغـا-
نستان محاکمه بصورت علنی
اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا
در جلسات سری رسیده
گی می شود، توسط قانو ن
تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه
حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل
قضا یادر محاکم به لسا ن
های پشتو ودری و یا بهلسان
اکثریت ... ساکنین محـل
صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را
که محا کمهتوسط آن صورت
میگیرد ند اند، حق آشنا ئی
با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنۍ ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی باید مدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکمو قطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه خارنوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا-

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دڅارنوالي ارګـــانونه پــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌څارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطــه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجراـ آت خویش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څارـ نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسوو ل و مکلف بــه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل

داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دا رای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرګند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کې چې اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندې کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چې دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغانستان جمهوریت اداره دمرکزی او سیمه ییزی

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست‌وپنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس ، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یکصدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعالیت‌شورای قانون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یکصدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداری دواحدونو په اساس دقانون له مخی تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارو رونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخابوی .

دولایت دشورا او دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی دډولت دپر مختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشاف دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په مقصد د ښاروالیو او ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړیږی .

دښاروالیو او ناحیو دمجلسونو غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه ناحیی لویی جرگی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط به ترتیب سره دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون له مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای ولسوالی حق‌الحضور مناسب پر دا خته میشود .

ماده یك صدو سی ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگر دد.

برای اعضای مجالس شاروا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالترتیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملی
حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د
ټینگښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز گډ
ژوند د ساتلو ، د حقوقو
د برابری او دبین المللی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
د ملگرو ملتونو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقو
د نړیوالی اعلامیی او دبین ـ
الملل حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوخلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
دناپیيلتوب سیاست د دولت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
په تو گه تعقیبوی او د
ناپیيلتوب د غورځنګ د یوه
بنسټ ایښودونکی په تو گه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریت
دټولو هیوادونو ، په تیره
بیا دگاونډیو او اسلامی
هیوادونو سره د هغودسیاسی،
ټولنیز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیت
جهانی ،همزیستی مسا لمت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستان
سیاست عدم انسلاك را به
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاك در جهت نیل
به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پام کی له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کی دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونودغندلو او دبین الملل حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولی ، ملی خپلوا کی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل به‌زور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغا نستان‌از مبارزه مردمان وملل **به خاطر صلح** استقلال‌ملی،**دموکراسی،ترقی** اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، **پشتیبانی** نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلــو، دبهرنیو پوځی اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانــه نظم د ټینګولو په خاطــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقــی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغــه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت‌کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظـــم نوین‌وعادلانه اقتصادی‌واطلاعاتی بین المللی پشتیبا نی‌می کند.

ماده یك صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـــر ده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویې جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صد را عظم دصد راعظم د مر ستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، ساز مان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څارنوال د مرستیالانودپاره
دقانون سره سم معاش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورتـه
حالاتو په علت له‌هغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااو یا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چی‌دملی شورا ددواړومجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس په‌سلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیات‌دوام
وکړی‌دهغه داوږدو لو دپاره‌د
لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمه‌ماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای‌حکومت، قاضی‌القضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څارنوال طبق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران‌ویا حالات‌مماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیت‌ملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیت‌دا ـ
خلی از مجاریی که‌تو سط‌قانون
اساسی تعیین‌شده نا ممکـن
گردد، رئیس‌جمهور میتواند،
در مشوره با رو سای‌مجلسین
شورای‌ملی صدراعظم‌قاضی ـ
القضات‌ورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماه‌بیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یك‌صدو چهل‌وچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

٢ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانـــون د (٣٠ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌خلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چـی دافغانستان جمهوریت هغـه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شـوی وی د افغانستـان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثاق تـه رجحـا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

١ـ تمدید دوره صلاحیـت شورای ملی

٢ـ تفویض بر خـی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

٣ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قـوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (٣٠ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار – نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغـــــوی دمحاکمې طرز دځانګــــــړی قانو ن له مخې تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کې هغه اشخاص چې په خپله **او یـــا همسر یې لــه افغـــان** مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چې ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــې څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چې ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا– ونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزیران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون** اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ویا همسر– **شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث** معاون رئیس جمهور ، صد – راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت

لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا– **تیک تعیین شده نمی توانند.**

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

بانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو– کراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسنـــــاد** تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلو نهه څلوېښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی
جرګی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا
توشیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر ګی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور ۲۰۰ افغانی

خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی

محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library